

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 300

van **JOS DE MEYER**

datum: 13 maart 2019

aan **KOEN VAN DEN HEUVEL**

VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Invasieve exotische planten - Bestrijding

Planten die van nature niet voorkomen in onze streken, worden aangeduid met de term exoten. Het voorkomen van exoten is niet per se problematisch, en sommige van die exoten hebben zich zo ingeburgerd dat de meeste mensen ze niet herkennen als exoot. Denk maar aan de esdoorn (*acer platanoides*), de acacia (*robinia pseudoacacia*) of de fijnspar (*picea abies*).

De meeste invasieve plantensoorten zijn ooit geïntroduceerd als sierplant, maar zijn dan 'ontsnapt' uit tuinen, parken of siervijvers. Het nadeel van invasieve exoten is dat ze het ecosysteem kunnen verstoren door het verdringen van inheemse soorten. Terecht merkt men in de recente literatuur op (ik verwijs onder meer naar publicaties van professor Menno Schilthuizen) dat uitheemse planten en dieren gaandeweg een plaats vinden in het inheemse ecologische voedselweb, maar dat neemt absoluut niet weg dat in fases van explosieve toename wel degelijk bestrijding nodig kan zijn uit ecologische of economische motieven.

Zoals blijkt uit vroegere antwoorden op mijn eerdere vragen hierover, kost het bestrijden van invasieve exoten geld. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), afdeling Operationeel Waterbeheer, startte bijvoorbeeld in de zomer van 2009 met een intensieve bestrijdingscampagne van exoten in waterlopen. Alleen al daarvoor werd toen recurrent in een budget van 850.000 euro per jaar voorzien.

Preventie is uiteraard beter dan remediëring, en mede daarom werd intertijd het communicatieproject Alternatives for Invasive Alien Species (AlterIAS) voorgesteld voor voorlichting in de tuinbouwsector. Daarnaast kunnen er in principe ook maatregelen genomen worden zoals een verkoopverbod of een bestrijdingsverplichting. Artikel 28, paragraaf 2, van het Soortenbesluit geeft aan welke maatregelen kunnen worden genomen.

Voor buitenstaanders lijkt de visie op preventie van de uitbreiding van invasieve exoten niet steeds duidelijk en coherent. In die context is het opmerkelijk dat sommige plantensoorten die door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) beschouwd worden als invasieve exoten vlot en zonder waarschuwing verkrijgbaar zijn in de handel, online zowel als in de winkel. Dat is zowel bij waterplanten als bij tuinplanten het geval. Ik vermeld bijvoorbeeld de Amerikaanse vogelkers (*prunus serotina*), de rimpelroos (*rosa rugosa*), mahonie (*mahonia aquifolium*) als tuinplanten en de waterpest (*elodeasoorten*) en waternavel (*hydrocotylesoorten*) bij de waterplanten. Het is op zijn minst vreemd dat

we in Vlaanderen al twintig jaar de Amerikaanse vogelkers bestrijden, maar dat men daar online plantgoed van kan bestellen.

Graag wil ik daarom een stand van zaken vernemen over de houding tegenover invasieve exotische plantensoorten.

1. Hoeveel bedroeg het jaarlijkse budget voor de bestrijding van invasieve exotische planten tijdens de huidige legislatuur? Hoe werden deze middelen besteed?
2. Wordt voor de bestrijding van invasieve exotische planten een gericht beleid gevoerd dat aangepast is aan lokale economische of ecologische omstandigheden?
3. Overweegt de minister maatregelen om de verspreiding van potentieel invasieve exotische planten door de handel te verbieden, te beperken of te reglementeren?
4. Bij gepatenteerde planten wordt aangegeven dat vermeerdering verboden is.

Is het dan ook niet wenselijk om bij potentieel invasieve exoten op zijn minst in een waarschuwing te voorzien?

ANTWOORD

op vraag nr. 300 van 13 maart 2019

van **JOS DE MEYER**

1. Elke terreinbeheerder is verantwoordelijk voor het beheer van de invasieve, uitheemse plantensoorten op zijn terrein. Bestrijdingsinspanningen op het terrein worden dan ook door verschillende entiteiten geleverd, waaronder gemeenten, steden, provincies, terreinbeheerders en waterloopbeheerders. Hierdoor kan er geen volledig overzicht gegeven worden voor de jaarlijkse bestrijding van invasieve, uitheemse plantensoorten in Vlaanderen.

Binnen de domeinen van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) is in de kalenderjaren 2014 t.e.m. 2018 respectievelijk 773.504, 762.495, 564.381, 673.685 en 477.356 euro uitgegeven aan bestrijding van invasieve exotische planten, deels in eigen regie, deels via bestrijdingsopdrachten uitgevoerd door derden. Het ANB heeft ook raamovereenkomsten afgesloten met maatwerkbedrijven waarbij in functie van de noden en behoeften manuren sociale economie worden ingehuurd. Een deel van de ingehuurde uren sociale economie wordt besteed aan het bestrijden van invasieve plantensoorten zoals Japanse duizendknoop en Amerikaanse vogelkers. Het ANB beschikt niet over de exacte besteding hieraan.

De Vlaamse Milieumaatschappij heeft de voorbije legislatuur gemiddeld 109.000 euro per jaar besteed voor de bestrijding van exotische planten en dieren door het team rattenbestrijding.

2. Het beleidskader voor het beheer van invasieve soorten bestaat uit een drietrapsaanpak, zowel op Vlaams als Europees niveau. Als introducties van soorten die gekend zijn als (mogelijk) invasief, kunnen vermeden worden, verdient dit altijd de voorkeur. Dit is immers de meest kosteneffectieve oplossing (preventie). Wanneer een soort toch in de natuur is binnengedrongen, is het van belang die zo snel mogelijk op te sporen en in te grijpen (snelle respons). Wanneer de soort zich al heeft uitgebreid, kunnen de aantallen en overlastposten via maatregelen worden teruggedrongen, maar is uitroeiing meestal niet langer haalbaar (beheersing).

De inspanningen in Vlaanderen richten zich prioritair op de soorten van de lijst van voor de Europese Unie van zorgwekkende soorten (de Unielijst). Op die lijst staan momenteel 26 diersoorten. Conform Verordening EU 1143/2014 zijn de preventieve maatregelen, waaronder een handelsverbod, voor al deze soorten van toepassing. De "snelle respons" werking wordt gebaseerd op het waarschuwingssysteem van www.waarnemingen.be/exoten. Voor de wijdverspreide soorten zijn er diverse acties op het terrein, althans voor die soorten die winterhard blijken. Om toekomstige acties beter te structureren en op elkaar af te stemmen, voorziet het ANB in de opmaak van een ontwerpbeheerregeling die, conform het Soortenbesluit, duidelijke beheerdoelen zal vastleggen.

Daarnaast gebeuren er diverse inspanningen op soorten die binnen de Vlaamse context als zorgwekkend worden aanzien. Voorbeelden hiervan zijn Amerikaanse vogelkers, Japanse duizendknoop, watercrassula, rimpelroos, ... Een overzicht van de specifieke soorten en hun problemen en mogelijke acties vindt u op www.ecopedia.be

3. Voor de 23 plantensoorten van de Unielijst geldt een compleet handelsverbod. Naast deze Unielijst laat het Soortenbesluit ook de opmaak van een Vlaamse lijst van zorgwekkende soorten toe, waarvoor gelijkaardige verbodsbepalingen kunnen ingesteld worden. Tot nu toe heeft het ANB nog geen stappen ondernomen om een Vlaamse lijst op te stellen.
4. Binnen het kader van het AlterIAS-project zijn vele tuincentra het engagement aangegaan om klanten op de risico's van invasieve soorten te wijzen. Er worden momenteel geen nieuwe initiatieven hieromtrent genomen.